

[Steen Folke.]

tyder bl. a., at vi ikke har betænkingsret i dette udvalgs sager.

I den konkrete sag, som drejer sig om fjernelsen af tilskud til visse mejeriprodukter, har det medført, at den samlede presse, tror jeg nok jeg kan sige, for nogen tid siden har meddelt, at der kun er to partier, nemlig SF og DKP, som er imod fjernelsen af tilskud til disse mejeriprodukter. Det har givet os en strøm af henvendelser om, hvordan det dog kunne være, at vi ikke var modstandere af fjernelsen af disse tilskud.

Derfor vil jeg for en ordens skyld meddele, at VS rent faktisk også er modstandere af fjernelsen af tilskuddet, at vi altså i lighed med SF og DKP agter at stemme imod dette lovforslag ved tredje behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

§ 1, ændringsforslag nr. 1 og 2, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 3 og § 3, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler og tilskud m. v. til disse skoler [af Svend Haugaard m. fl.]

(Lovforslag nr. 114. Fremsat 5/3 1975).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

En vedtagelse af det foreliggende lovforslag vil betyde, at der på et væsentligt felt gennemføres ligestilling mellem lærlingeuddannelserne og andre uddannelser for unge i samme aldersgruppe, idet uddannelsen her vil føje sig ind i det princip om vederlagsfri undervisning, som gælder den altoverve-

jende del af undervisningsområdet. Et væsentligt irritationsmoment reelt, men også i væsentlig grad følelsesbetonet vil forsvinde, nemlig læremestrenes andel i udgifterne.

En vedtagelse vil endvidere sandsynligvis bevirke, at der vil blive et større udbud af lærepladser, en udvikling, som et stort antal unge vil nyde godt af.

Disse fordele vil kunne opnås ved en merudgift for det offentlige på 40 mill. kr., selv om jeg i denne forbindelse må pege på, at den i lovforslaget anførte udgift årligt ikke helt holder stik. Der er nemlig ikke taget i betragtning, at mestrene afholder andre udgifter end de egentlige skolepenge. Udgifterne til lærebøger, rekvisitter m. v. samt andre ikke tilskudsberettigede driftsudgifter afholdes af læremestrene, og det samme gælder 15 pct. af udgifterne til udstyr. Hvis disse udgifter skulle lægges til lovforslagets 40 mill. kr., ville man få en anslået merudgift for det offentlige ved forslaget gennemførelse på ca. 55 mill. kr. årligt.

Alligevel er regeringen af den opfattelse, at det ikke vil være rimeligt at gennemføre lovforslaget, i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt, og jeg skal nærmere redegøre for årsagerne hertil.

Som det er folketetinget bekendt, blev der i 1972 vedtaget en lov om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser, og det var hensigten med loven, at disse forsøgsuddannelser lidt efter lidt skulle erstatte den hidtidige lærlingeuddannelse.

Den erhvervsfaglige forsøgsuddannelse indledes med en 1-årig basisuddannelse og fortsætter herefter med en uddybende erhvervsfaglig uddannelse med hovedvægt på den praktiske oplæring inden for et valgt uddannelsesområde. Denne del af uddannelsen foregår dels på praktiksteder, dels på skoler.

For at sikre en tilstrækkelig tilgang af elever til de nye uddannelser under forsøgsperioden er det i loven fastsat, at staten skal afholde driftsudgifterne i forbindelse med skoleundervisningen, og at staten endvidere under skoleundervisningen skal yde de uddannelsessøgende en særlig godtgørelse beregnet under hensyn til den løn, lærlinge inden for det pågældende hovederhvervsområde på tilsvarende uddannelsestrin opnår. Praktikvirksomhederne skal således kun betale løn i praktikperioderne.

[Undervisningsministeren.]

Forslag om revision af forsøgsloven skal fremsættes i folketinget i folketingsåret 1975-76, og et af forsøgsrådet for de erhvervsfaglige grunduddannelser nedsat lovrevisionsudvalg er med henblik herpå i gang med at udarbejde betænkning om den fremtidige uddannelsesordning inden for erhvervsuddannelserne.

Det vil være naturligt i forbindelse med denne lovrevision at tage en række forhold omkring lærlingeuddannelserne op til bedømmelse og eventuel revision, også fordi det vil være nødvendigt grundigt at forbedre den gradvise afløsning af lærlingeuddannelserne til fordel for den erhvervsfaglige grunduddannelse.

På denne baggrund forekommer det regeringen mindre hensigtsmæssigt — al mulig sympati for forslaget ufortalt — at ændre lærlingeuddannelsernes tilskudsregler isoleret ved denne lejlighed. Spørgsmålet er vigtigt og må ses i en større uddannelsesmæssig og samfundsmæssig sammenhæng. En mulighed herfor byder sig i forbindelse med den forestående lovrevision, og det må forekomme helt naturligt at lade det foreliggende lovforslag indgå i drøftelserne til sin tid om de fremtidige erhvervsuddannelser.

Jeg skal sluttelig nævne, at en isoleret gennemførelse af lovforslaget på nuværende tidspunkt, måske udover de fordele, jeg i begyndelsen af mit indlæg har peget på, ville kunne have den ulempe, at visse læremestre, når deres økonomiske bidrag til lærlingeundervisningen bortfaldt, måske ville foretrække i videre omfang at optage lærlinge fremfor efg-elever, således at det ville blive endnu vanskeligere, end det er i dag, at fremskaffe det fornødne antal praktikpladser inden for den erhvervsfaglige grunduddannelse.

Uanset min sympati for det fremsatte lovforslag skal jeg derfor henstille, at spørgsmålet om læremestrenes betaling af driftstilskud til lærlingeundervisningen stilles i bero, indtil forslaget om revision af loven om de erhvervsfaglige forsøgsuddannelser formentlig i slutningen af dette år kommer til behandling i folketinget.

Søgaard (S):

Det lovforslag, som det radikale venstre her har fremsat, er jo en gammel kending,

og jeg sender en venlig tanke til forhenværende medlem af det høje ting hr. Robert Christensen, der som ordfører kæmpede bravt for at få et lignende lovforslag gennemført. Det lykkedes ikke dengang. Om det lykkes denne gang er så en anden sag. Vi er fra socialdemokratiets side enige i, at det princip er rigtigt, man har med hensyn til, at der må være ligestilling med hensyn til betaling både for undervisning og uddannelse, således som også det, man fik gennemført via efg, var et skridt på vejen til. Men det spørgsmål, der nok rejser sig i denne forbindelse, er spørgsmålet om den fortsatte finansiering af alle disse former for uddannelse, og det er nok det, vi bl. a. også må overveje meget generelt.

Nu er det jo, som ministeren nævnte, ikke bare de 40 mill. kr., det her drejer sig om — det er jo trods alt også en slags penge — nemlig de 15,5 pct. af det samlede beløb, som læremestrene altså her betaler, og som staten nu skal overtage. Men der bliver også tale om de andre ting som bøger, rekvisitter og andet materiale, som ikke er tilskudsberettiget, som staten altså eventuelt skulle overtage betalingen af. Ministeren gjorde opmærksom på, at det alt i alt vel kommer til at dreje sig om ca. 55 mill. kr. Jeg forstår på forslagsstillerne, at det ikke i første omgang, altså det første år, bliver det beløb, jeg her nævnte, men at det kun drejer sig om de nye lærekontrakter, der er indgået fra 1. april og fremefter. Derfor vil førsteårsbeløbet naturligvis blive noget mindre, det vil vel komme til at ligge et sted mellem 15 og 18 mill. kr., men stigende efterhånden som årene går.

Jeg går ud fra, at selv hos det radikale venstre er det også en betænkelig sag, at man her jonglerer med beløb på 15-18 mill. kr., og jeg går ud fra, at man også her i dag eller måske senere vil røbe en plan for os om, hvordan beløbet skal finansieres. Foreløbig har man i hvert fald ikke givet regeringen mange muligheder via lovreserver eller andet for at kunne yde en sådan indsats, så det vil absolut have stor interesse at få dette at vide.

Ud over disse økonomiske spørgsmål er der også et par andre forhold, som nok trænger sig på til undersøgelse i udvalget, bl. a. en vurdering af, om det nu også giver flere lærepladser og dermed — i forhold til

[Søgaard.]

den økonomiske indsats, vi altså her kommer til at yde — flere arbejdspladser i erhvervslivet. Vi ønsker også at få undersøgt forholdet mellem de to former for lærlingeuddannelse, vi opererer med, nemlig den traditionelle mesterlære og efg-uddannelserne, med det helt enkle formål ikke at hindre den fortsatte udvikling og udbygning af efg-uddannelserne. Og da, som ministeren har nævnt det, efg-uddannelserne kommer til revision igen i næste folketingssamling, ville der jo være en passende lejlighed til at lave en slags forarbejde nu til eventuel senere indpasning i et kommende lovforslag.

Bertel Haarder (V):

Gratisprincippet breder sig som ringe i vandet, så derfor er det ganske naturligt, at der nu, da uddannelserne alle andre steder er blevet gratis, opstår kravet om, at det skal det også være her.

Jeg skal straks sige, at hvis der var noget sted, hvor man burde bruge nogle flere penge, så var det lige netop på dette felt. Hvis der var noget, vi burde frigøre nogle midler til inden for uddannelsessektoren, så er det netop til det, som er hensigten med forslaget her, at gøre det mere attraktivt at blive lærling, at finde beskæftigelse uden for den offentlige sektor, at gøre det mere attraktivt for flere unge at gå lidt tidligere ud af skolen i stedet for at bruge de offentlige institutioner som anbringelses-, henlæggelses- og opbevaringssted.

Jeg vil sige en hel masse pænt om forslaget. Jeg mener, der er en masse gode aspekter i det. For det første, at mesterlæren i sig selv er god, og at den bør vi opdyrke. Jeg er uenig med ministeren i, at vi skal tage voldsomt meget hensyn til de erhvervsfaglige grunduddannelser, at det er dér, vi i stedet for skal bruge pengene osv. Når man tænker på, hvor billig mesterlæren er, og hvor god den efter, jeg er sikker på langt de fleste medlemmers mening i dette ting er, så mener jeg netop, at dette her er noget, der burde gå forud for efg-uddannelserne, og jeg gad vide, om vi ikke simpelt hen skal til at finde helt nye veje til at finde ungdomsarbejdspladser, til at opdyrke mesterlæren også i den offentlige sektor. Dette at ud-danne sig ved at se, hvordan de udlærte gør tingene, det er noget, vi for fuld damp har

afskaffet inden for især de uddannelser, der fører til stillinger i den offentlige sektor. Vi burde efter min mening gå den stik modsatte vej.

I den nuværende situation har vi det specielle, at vi har helt ekstraordinær ungdomsarbejdsløshed, idet arbejdsløsheden blandt de 18-23-årige er cirka dobbelt så stor som for befolkningen som helhed. Det bør netop føre til, at vi søger med lys og lygte efter måder, hvorpå vi kan skaffe meningsfuld beskæftigelse til de pågældende, og dér mener jeg også dette forslag kommer ind som en vældig god ting, som det allerførste vi må se på, når vi får råd til det.

Jeg vil også lige gøre opmærksom på, at vi, så vidt jeg ved, har 90.000 mindre industri- og håndværksvirksomheder her i landet, og at der kun er 22.000 lærlinge de pågældende steder. Det er alt for lidt efter min mening, og det kan heller ikke være tilstrækkeligt til, at der kan være folk til at overtage de virksomheder senere hen og til at starte nye mindre virksomheder. Det er en meget frodig underskov netop af mindre virksomheder, vi hidtil har haft, og den skulle vi gerne kunne bevare, og det er mesterlæren i allerhøjeste grad en vej til.

Men så kommer vi til det ubehagelige, og det er, at det koster penge. Nu har vi jo næsten ikke kunnet drive ganske bitte små besparelser igennem i uddannelsessektoren, sølle 140 mill. kr. har vi brugt ugevis til, og så skal vi altså også her bruge penge oveni. Derfor kan venstre altså ikke her stå og sådan uden videre sige, at det vil vi medvirke til. Vi synes, det er det allerførste, der skal tilgodeses som led i en prioritering inden for uddannelsessektoren, hvor man unægtelig kunne undvære visse beløb andre steder, men vi vil i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt sige, at vi vil være med til at bevilge de penge oveni alt det andet, og uden overhovedet at tage hensyn til, hvad der er af udgiftsstigninger andre steder, og hvad det er for besparelser, vi ikke har kunnet få gennemført.

Dermed håber jeg, at jeg har gjort tilstrækkeligt rede for den dobbelthed, som ligger i vores stilling. På den ene side at vi synes, at dette er en så oplagt ting. På den anden side at vi altså på et eller andet tidspunkt må holde op med at bevilge nye udgifter oveni alle de gamle. Derfor må der

[Bertel Haarder.]

noget til, der hedder prioritering, og det betyder, at man med henblik på at få råd til noget så tiltrængt som dette finder ud af visse dæmpninger andre steder i uddannelsessektoren, og da er det ikke svært at udpege hvor. Jeg håber egentlig, at i forbindelse med forhandlingerne omkring finanslovsforslaget, som jeg kan forstå finansministeren har tænkt sig at vi skal i gang med ret tidligt, måske allerede til september — det har han sagt til Kristeligt Dagblad — kunne dette her være noget, der kunne indgå som led i en prioritering inden for uddannelsessektoren, og vi vil altså lægge megen vægt på, at dette tilgodeses.

Halvgaard (FP):

Med henblik på det foreliggende lovforslag mener fremskridtspartiet, at det skal vurderes på baggrund af for det første hele erhvervsuddannelsesproblematikken, og hermed mener jeg de erhvervsfaglige grunduddannelser kontra mesterlæren. For det andet ungdomsarbejdsløsheden og for det tredje de økonomiske muligheder. Jeg vil gerne støtte hr. Bertel Haarder i mange af de synspunkter, han kom frem med her på talerstolen, og fremskridtspartiet vil meget gerne deltage i et grundigt udvalgsarbejde.

Gerda Møller (KF):

Det konservative folkeparti har igennem lang tid ment, at tiden nu må være inde til, at der ofres lidt mindre på de højere eller de videregående uddannelser til fordel først og fremmest for mellemuddannelserne, men også for de praktiske uddannelser. Derfor kan vi godt være enig med det radikale venstre i, at der i øjeblikket er et misforhold imellem de lærepladser, der er for elever fra de erhvervsfaglige grunduddannelser, hvor den teoretiske undervisning er gratis, og de lærepladser, der har lærlinge efter lærlingelovens regler, hvor det er læremesteren, der betaler. Nu fik vi jo en lang redegørelse fra undervisningsministeren, men det hænger vel også sammen med, at de erhvervsfaglige grunduddannelser er et forsøg. Jeg går da også ud fra, at der må komme en afklaring på hele dette område, når loven skal op til revision i næste samling.

Også vi beklager den faldende tilgang til nye læreforhold i 1974, fordi vi mener, at en

sådan nedgang kan få vidtrækkende følger i form af mangel på velkvalificeret arbejdskraft i løbet af få år, og at det også kan føre til en øget ungdomsarbejdsløshed. Der kan være mange årsager til nedgangen. En af de største er nok usikkerheden hos de unge, men navnlig hos mestrene, med hensyn til, om den fremtidige lærlingeuddannelse stadig skal ligge hos mestrene, eller om de erhvervsfaglige grunduddannelser helt skal afløse mesterlæren. Hertil kommer så den økonomiske risiko, som mestrene påtager sig ved et læreforhold, ved at de må betale både løn og skolepenge ved siden af alle de byrder, lovgivningen i forvejen har lagt på dem.

Det er en del af disse byrder, som forslagsstillerne vil løfte fra mestrenes skuldre, og det synes også vi at der kan være rimelighed i. Men da vi jo alle her i tinget, og måske ikke mindst de radikale, på det sidste har erkendt vanskeligheden ved at skaffe penge til nødvendige besparelser, og da forslagsstillerne ikke selv kommer med forslag om en besparelse til at opveje den udgift, der er forbundet med forslaget, ikke engang for den første beskedne udgift på 11 mill. kr. i dette finansår, så må vi altså med beklagelse nøjes med at udtrykke vor principielle enighed og føje til, at også vi mener, at dette problem skal ses i sammenhæng med den revision af de erhvervsfaglige grunduddannelser, som vi jo ved kommer i gang i næste samling.

Poul Dam (SF):

Mit partis ordfører er desværre forhindret i at være til stede, og jeg skal i hans sted komme med nogle få bemærkninger.

De problemer, som det radikale venstre har peget på ved dette forslag, forekommer os væsentlige, og vi er interesseret i at være med til at drøfte dem i udvalget, enten det nu fører til en lovændring i denne samling, eller, som ministeren antydede, i næste samling.

Så kan vi i øvrigt sige, at debatten her jo er interessant ved, at vi har fået lejlighed til at høre hr. Bertel Haarder udtale sig på partiet venstres vegne.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan helt tilslutte sig dette lovforslag, da det ligger på linje med

[Inger Stilling Pedersen.]

vort eget program. Vi må nok regne med, at det vil tage flere år, inden de erhvervsfaglige grunduddannelser er fuldt udbygget, og vi må være interesseret i, at unge får mulighed for at komme i lære. Det må være en selvfølge at ligestille eleverne med hensyn til den teoretiske uddannelse, hvad enten de er under den ene eller den anden form for lære. Vi mener, at dette lovforslag vil øge interessen for at tage unge i lære.

Hvad angår den økonomiske side af sagen, så må det jo kunne være et led i bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, som vi har bevilget penge til.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg må sige, at mit parti også er positivt indstillet over for, at samfundet overtager det økonomiske ansvar for uddannelsen. Vi erkender også, at der er et behov for flere lærepladser, men det er vor opfattelse, at det først og fremmest må ske ved en udbygning af efg-uddannelsen. Det ville være ønskeligt, om man her kunne bevilge penge til en udbygning af efg-uddannelsen allerede nu og sikre alle de mange, som ønsker at få en uddannelse, at de kunne få det.

Jeg vil godt understrege, at mesterlæren er behæftet med en lang række fejl og mangler. Det blev sagt heroppefra af venstres ordfører, at mesterlæren var en god uddannelse, og jeg vil sætte et stort spørgsmålstegn ved det. En af årsagerne til udbygningen af efg-uddannelsen var jo netop, at man erkendte, at mesterlæren på en lang række områder ikke slog til. Dernæst at det var nødvendigt med en udvidet teoretisk uddannelse. Efterhånden som samfundet overtog mere og mere af uddannelsen inden for det håndværksmæssige område, var det rimeligt, at man byggede videre på værkstedsskoler.

Jeg vil godt, når det er kommet til udtryk, at dette ville gøre det attraktivt at gå i lære, sige, at det tror jeg ikke. Når og hvis der har været en tilbageholdenhed med at gå i lære, så skyldes det bl. a. en række økonomiske forhold for de unge mennesker. Derfor må jeg sige, at tidspunktet for fremsættelse af dette forslag forekommer mig lidt malplaceret. Forslagsstillernes parti har stemt for en lang række nedskæringer og også besparelser på uddannelsesområdet.

Forslagsstillernes parti stemte også for et indgreb i overenskomstsituationen, som bl. a. betød, at den ene part af dem, vi taler om nu, lærlingene, fik nul i lønforhøjelse. Det er nogle af de dårligst stillede i dette land, og dér lovgav man altså for, at mestrene fortsat skulle have mulighed for at beskæftige dem for en løn på under 8 kr. i timen. Så kommer man nu og stiller forslag om, at der skal ydes et tilskud til mestrene på 40 mill. kr. Det kan ikke være rigtigt.

Derfor må jeg sige, at vi som sagt er positivt indstillet over for, at samfundet overtager sit økonomiske ansvar for uddannelsen, men vi vil på nuværende tidspunkt sige, at vi vil ikke love megen velvilje over for det foreliggende forslag. Jeg vil da godt understrege, at jeg føler det helt urimeligt, hvis et sådant forslag skulle kunne træde i kraft før efter overenskomstafslutningen 1977. Dette er også en del af de overenskomster, som dette ting lovgav for for ikke så længe siden.

Arnfast (CD):

Jeg kan jo mærke på de hidtidige ordførere, at dette lovforslag, som vi har megen sympati for, ikke har nogen stor chance for at komme igennem udvalgsarbejdet. Vi vil så gøre vores indsats dér for at få afklaret spørgsmålene. Jeg underer mig lidt over, at det skulle være en blokade over for efg-praktikanterne, når vi har 22.000 lærlinge og vi gerne vil øge flokken, da der kun er 3.000 efg-lærlinge på skolerne i øjeblikket. Jeg kan ikke se, det skulle blokere så meget, men vi vil undersøge forslaget, som vi har megen sympati for, i udvalget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Haugegaard) (RV):

Det var jo en ganske kolossal masse sympati med og uden dobbelthed, mest det første, og det vil altså sige, at man ikke rigtig har noget at have den i. Det beklager jeg, for jeg mener, der er behov for dette lovforslags gennemførelse. Der bliver sagt: ikke på nuværende tidspunkt. Jeg mener, der i høj grad er behov for det, og når der snakkes om penge, så er efg-uddannelserne væsentligt dyrere end mesterlæren uden betaling fra mestrenes side. Derfor tror jeg nok, at man fremfor at stille forslag om, at efg skulle udbygges, skulle være lidt kritisk

[Svend Haugaard.]

over for denne uddannelse og så måske være lidt mere velvillig over for mesterlæren.

Der har været en katastrofal nedgang i antagelsen af nye lærlinge, og det mener vi er meget alvorligt, fordi det øger ungdomsarbejdsløsheden. Lad mig sige med det samme, når man siger, at i næste samling kan man jo se på det: ja vel, men det er i øjeblikket, der er stærk ungdomsarbejdsløshed, og det er altså i øjeblikket, der er behov for specielt den side af sagen.

Men det er også alvorligt for de produktive erhverv og dermed på længere sigt for samfundsökonomien. Årsagen til nedgangen må søges i den almindelige stagnation, som vi håber bliver kortvarig, men uden at have nogen sikkerhed for det, i de øgede lærlingelønninger, som dog er steget og også nok får en permanent stigning, og i de øgede teoretiske uddannelser, hvoraf arbejdsgiverne som nævnt skal bære de 15,5 pct. Det betyder en meget alvorlig skævhed i forhold til andre uddannelser for de 16-20-årige, og specielt også i forhold til efg-uddannelserne.

Jeg er ikke det mindste i tvivl om, at hvis forslaget bliver gennemført, så vil det øge antallet af lærlingepladser ganske betydeligt. Det vil være et virkelig godt anslag imod ungdomsarbejdsløsheden. Det vil være en god støtte til et trængt erhvervsliv, ikke mindst de mindre virksomheder inden for erhvervslivet. Det vil også være et led i egnsudviklingen, fordi et lokalt tilskud fjernes til fordel for et centralt tilskud, og endvidere vil det være en retfærdighedshandling, at man stiller det faglige håndens arbejde lige med den boglige uddannelse. Vi taler kolossalt meget i dette ting nu om, at der skal være ligeværdighed imellem de to former for uddannelse, men det viser sig, når vi kommer til realiteterne, at så er der ikke rigtig noget i det alligevel. Det må føles overordentlig uretfærdigt med den skævhed, der er dér, og jeg mener egentlig, at de argumenter, jeg har fremført her, skulle være så selvfølgelige, at det ikke har flere argumenter behov.

Det er jo rigtigt, at det koster nogle penge — det er vi meget opmærksomme på — vel nok ikke i det første år 15-18 mill. kr., men snarere 14-15 mill. kr., og så selvfølgelig stigende efterhånden som alle årgangene kommer med. Men vi er også indstillet på,

at hvis man ikke bare vil have sympati, men også på anden måde vil være lidt positiv over for forslaget, så vil vi meget gerne i udvalget pege på, hvor vi mener, at pengene kan skaffes. Det har i øvrigt, mener vi, en mere langsigtet virkning end de penge, man i øjeblikket ofrer på ekstraordinære kursus. Vi tror, det har en meget mere sådan positiv og langsigtet betydning.

Vi erkender, at forslagets fremsættelse måske kan have skabt lidt usikkerhed i mesterkredse om, hvorvidt man skal antage lærlinge nu eller man ikke skal, og vi vil derfor meget gerne have en afgørelse af det.

Vi har set, at der er lidt særlige forhold for tømmerlærlinge, at det er noget med kontrakt i februar, som måske kan bevirke, at man hellere skal gøre det sådan, at man lader det gælde for dem, der begynder det første skoleår i finansåret 1975-76.

Jeg mener, at forslaget ikke skal tage stilling til den fremtidige mesterlære eller efg-uddannelse. Vi vil kritisk vurdere den, når forsøgsperioden er forbi.

Vi vil stærkt anbefale lovforslaget, og vi håber på, at vi i udvalget vil være i stand til at overbevise skeptikerne om, at det er et virkelig godt forslag, som ikke skal udsættes.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Et par enkelte bemærkninger.

Hr. Bertel Haarder gav udtryk for, at han var uenig med mig i spørgsmålet om efg-uddannelserne. Det kan derfor godt være nødvendigt efter den debat, vi her har haft, at præcisere, at netop denne uddannelsesreform blev gennemført i fuld enighed i folketinget som en forsøgsperiode, og at denne forsøgsperiode endnu ikke er udløbet. Jeg går derfor ud fra, at også partiet venstre er indstillet på, at man tager forsøget op, når forsøgsperioden er udløbet.

Hr. Bertel Haarder var også inde på, at man næsten ikke havde kunnet drive besparelser igennem i undervisningssektoren. Jeg tror, hr. Bertel Haarder skulle interessere sig lidt for det forlig, der blev indgået i 1973, hvor uddannelsessektoren bar langt den største del af besparelserne overhovedet. Men jeg erkender, at det ikke er det, vi skal diskutere her i dag, så dette blot som en randbemærkning.

Så en enkelt bemærkning til fru Inger

[Undervisningsministeren.]

Stilling Pedersen, der var inde på, at vi havde bevilget penge til ungdomsarbejdsløsheden. Nej, det har vi ikke. Kristeligt folkeparti har bl. a. stemt imod det ved finanslovbehandling, men på den anden side også givet udtryk for, at man ville se på et konkret aktstykke i finansudvalget, hvorfor regeringen er på vej med dette aktstykke i finansudvalget.

Så var endelig hr. Svend Haugaard som ordfører for forslagsstillerne lidt bitter over den megen sympati, uden at der var så meget at have den i. Dér vil jeg godt sige fra regeringspartiets side, at vi finder det væsentligt at se disse uddannelser i en sammenhæng. Derfor udtrykte jeg generelt megen forståelse for de problemer, der var rejst, men mente samtidig, at når vi skulle revidere efg-loven i næste samling — jeg kunne forstå, hvis man havde sagt, der var 2 eller 3 år til det — så er det nærliggende at se disse ting, som omfatter præcis de samme aldersgrupper, i sammenhæng, og det er vi meget villige til.

Bertel Haarder (V):

Det kan jo lyde lidt fedtet, at vi på trods af vores velvilje ikke på nuværende tidspunkt vil sige, vi har pengene her og nu. Det kan også lyde lidt mærkeligt, når nu undervisningsministeren fortæller mig, hvordan man sparede heltmodigt i 1973. Men fra november 1973 til november 1974 steg antallet af ansatte i uddannelsessektoren alene med ca. 11.000, og lønudgiften hertil har været op imod 1 mia kr., og der er ikke for alvor foretaget noget, som forhindrer, at denne udvikling fortsætter. Der vil til finansudvalget i den kommende tid ankomme kostbare aktstykker angående anlæg på vore universiteter, og det vil være noget, som vil tvangsindlægge os til yderligere personalestigninger i uddannelsessektoren i de kommende år, på trods af at dér har vi allerede nu lagt os ind til en enorm overproduktion i de kommende år.

Det er altså sandelig ikke svært at finde pengene, og det er egentlig latterligt, at vi ikke i en fart kunne finde de penge ved hjælp af finansudvalget, ved hjælp måske af at standse visse aktstykkers vej igennem finansudvalget. Men så længe vi ikke kan det, så synes jeg egentlig, det er meningsløst

at begynde at pumpe yderligere beløb ud. Jeg mener, vi må drage andre ting ind i det.

Så mener jeg, mesterlæren er blevet lagt helt urimeligt for had af flere af ordførerne her. Når man tænker på, hvor billig mesterlæren er, og når man tænker på, hvor dyre disse erhvervsfaglige grunduddannelser er, må man dog vel have sådan en lille smule fantasi, så man kan forestille sig, at det at bruge lidt penge på mesterlæren — måske supplere den med lidt mere teori, ikke for meget, men lidt mere — simpelt hen var vejen, vi skal gå. Vi har ikke i venstre taget stilling til, hvad vi vil sige til efg, når loven skal til revision, men jeg kan godt sige, at jeg ikke tror, erfaringerne for alle at se har været særligt positive, og det tror jeg heller ikke de har været for alle medlemmer i den socialdemokratiske gruppe. At sige, at vi ikke har råd til dette, fordi vi skal have penge til nogle flere efg-uddannelser, er altså lige det stik modsatte af det, der ville være min indstilling.

Lad mig så til sidst sige til hr. Poul Dam, at det, vi forhandler her, det er vistnok et forslag, der egentlig er undfanget af en venstremand, som oven i købet er til stede, men ikke som medlem, her i salen, så der er ikke noget mærkeligt i, at jeg står her og går ind for et forslag og er venstres ordfører. Jeg ved, at hr. Poul Dam i weekenden har haft problemer med sit eget parti. Jeg kan oplyse, at jeg ikke har nogen problemer med mit — for nærværende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om prisstalsregulerede ydelser.

(Lovforslag nr. 182. Fremsat 21/3 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.